

UNIVERSITAT 2000

Aurelio Beltrán*

Primavera del 2000. La universitat ha irromput amb una certa empenta en *els mitjans*. Encara que solament atenguera a la nova lògica que s'obre després de les eleccions del 12 de març, el propòsit de recuperar el fil del discurs –benvingut siga l'“Informe Bricall”– ja serà oportú. Però es tracta d'alguna cosa més. Diuen que la societat del moment és la del coneixement, encara que algú –amb matisos– insistesca a dir que és de la informació i altres, més volenterosos, de l'aprenentatge. No resulta controvertit afirmar llavors –escrit així per qui té autoritat– que la universitat n'és el cor o que el seu paper com a motor de progrés s'ha reforçat. Això no obstant, tot indica que, igual com tants cors i motors més, necessitarà certs ajustaments per adaptar-se als temps actuals. I no és solament això. El nostre paradoxal sistema ciència-tecnologia-societat –encara que aquesta ens la van baratar ja fa temps per la indústria... presenta tantes mancances que, ara per ara, la universitat sembla que en constitueix la baula més robusta. Si l'actual trinomi R+D+I (recerca, desenvolupament i innovació) ha adquirit el caràcter estratègic que tants proclamen, la responsabilitat que es carregarà sobre la universitat espanyola, cor i motor, serà quasi dramàtica.

Encara que, potser, no hi haurà per a tant, els reptes hi són. I és cert que la universitat necessita recobrar el fil d'un discurs que la rescate de l'atabalament en què, qualsevol que siguen les causes, semblem submergir-nos amb el transcurs de la dècada dels noranta. En algun aspecte, com succeeix amb la recerca, més que recuperar-lo fins i tot caldria construir-lo. Més enllà de declaracions genèriques –s'ha dit ja en tantes ocasions que és precisament la recerca allò que converteix l'educació superior en universitària!– o brillants excepcions –n'hi ha hagut moltes–, la investigació en la universitat espanyola –projecte col·lectiu– és fenomen massa recent. La institucionalització de la ciència que va seguir a la segona guerra mundial responia en el nostre entorn a un procés ideològic del qual Espanya, per raons òbvies, es va veure privada. Aquí quasi tot es va haver de fer de manera precipitada i vehement –a la recerca del temps perdut– entrada ja la dècada dels vuitanta. I sense més alforges

que la llei de 1986 –és cert que existia la CAICYT–, un finançament que sempre ha resultat escàs i un voluntarisme sense límits –autèntic impulsor de capacitats contrastades–, la investigació en la universitat ha anat obrint-se pas imperiosament, sense temps per al discurs. I així s'ha anat transformant en una imitació de gegant –els resultats són realment brillants– que, a pesar de tot, no pot ocultar els seus peus de fang. Fang del qual, entre símptomes de cansament ja experimentats i una dificultat desesperant per incorporar joves –particularment feridora quan a més a més de necessaris són, probablement, el millor exponent de la feina feta–, es van amassant dubtes creixents –ens falta el discurs– sobre el paper de la investigació en la universitat i el paper d'aquesta en l'estratègic (ara trinomi R+D+I).

La primavera anuncia que hi haurà canvis substancials en aquests menesters que ens tornaran a contar des dels governs de Madrid i de València, encara que els pressupostos no tinguin mai l'eloqüència de les proclames –“És paradoxal que es parle del 2000 com l'any de la R+D”, F. Tomàs, *Nou Dise*, 24 de febrer)–. I un pensa que abans de sucumbir a la temptació d'eixir veloços, una vegada més, darrer de les seues paraules, no resultaria sobrer que ens prenguérem un respir per al discurs. Per això, quan la universitat ha irromput en *els mitjans* per recobrar el fil, un ha escorcollat amb esperança entre aquests milers de paraules –més de cent mil s'han vessat solament en l'“Informe Universidad 2000”– alguna proposta que, des de la universitat, plantejara la necessitat d'habilitar un lloc adequat, amable, també per a la investigació –aquesta tasca definitòria en les seues estructures–. No l'ha trobada. Malapteses de lector a banda, és possible que, enfront de tants atabalaments més, la mateixa esplendor dels resultats siga ja una negació de la necessitat. Demane disculpes llavors i a oblidar el que s'ha dit. Encara que, potser solament amague el problema. Benvingut siga l'“Informe Bricall” si porta també aquest debat i no ens deixa en el dubte permanent. ©

**«BENVINGUT SIGA
L'“INFORME BRICALL” SI
PORTA TAMBÉ AQUEST
DEBAT I NO ENS DEIXA EN
EL DUBTE PERMANENT.»**

*Professor titular de Química Inorgànica i director de l'Institut de Ciència dels Materials